

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

PÄÄTÖS

KAIELY/794/2017

pilaantuneen alueen
puhdistamisesta

Annettu julkipanon
jälkeen

23.1.2018

ASIA Päätös ympäristönsuojelulain 136 §:n mukaisesta ilmoituksesta, joka koskee pilaantuneen maaperän puhdistamista Sotkamossa Pöllyvaaran maa-aineksen ottoalueella.

ILMOITTAJA

Destia Oy
Veteraanikatu 9
90130 Oulu

KIINTEISTÖ, SEN OMISTUS, SIJAINTI JA KÄYTTÖTARKOITUS

Kunnostettava kohde sijaitsee Sotkamon kunnassa Sapsoperäntiellä kiinteistöillä 765-408-12-62 ja 765-408-12-65. Kiinteistöt omistaa Destia Oy. Alueella ei ole asema- tai yleiskaavaa. Pirttijärvi-Kiimanen-Sapso rantayleiskaava sivuaa aluetta. Kohde on maa-aineksen ottoalueella.

TOIMINNAN ILMOITUSVELVOLLISUUS JA VIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Pilaantuneiden maa-ainesten puhdistamiseen voidaan ryhtyä tekemällä siitä ympäristönsuojelulain 136 §:n mukainen ilmoitus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle silloin, kun puhdistaminen ei edellytä ympäristölupaa. Tässä tapauksessa ilmoitusmenettely on riittävä. Kyseessä on pilaantuneen maaperän puhdistaminen yksittäisessä kohteessa. Kunnostuskohde sijaitsee Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella, joka siten ratkaisee asian.

MAAPERÄN PILAANTUMISTA KOSKEVAT TIEDOT

Selvitys pilaantumista aiheuttaneista tapahtumista

Pilaantuminen havaittiin marraskuussa 2017 maa-aineksen ottamisen yhteydessä. Maaperässä havaittiin olevan polttoöljylle haisevaa öljysoraa. Öljysoran käyttö on lopetettu 1990-luvulla tai viimeistään 2000-luvun alussa. Ilmoituksen tekijän selvityksen mukaan Pöllyvaaran maa-aineksen ottoalueella on viimeksi ollut päällysteasema v. 2005, mutta tuolloin ei varastoitu päällystettä. Löydettyä öljysoraa pidetään tätä vanhempana.

Selvitys pilaantumisen aiheuttaneesta aineesta ja pilaantuneen maan määrästä

Öljysoraa on löydetty noin 100 m² alueelta arviolta 400 tonnia, josta jo noin 200 tonnia on viety Sotkamon kunnassa olevalle Kuolanniemen varastoalueelle.

Maaperä-, pohja- ja pintavesiolosuhteet

Kunnostuskohde sijaitsee maa-aineksen ottoalueella Hiukanharju-Pöllyvaara – nimisellä pohjavesialueella, joka on vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue (tunnus 1176501 B). Maaperä on Pöllyvaaran alueella soravaltaista. Kunnan vesihuoltolaitoksen Laatikkalan vedenottamopaikka on maa-aineksen ottoalueesta 600 m koilliseen. Pohjaveden päävirtaussuunta on alueella länsiluoteeseen, ja alueen vedenläpäisevyys on hyvä. Kunnostuskohteesta on matkaa noin 200 metriä lähimpiin lampiin, Pitkälampeen ja Pyöreälampeen. Iso Sapsojärveen on etäisyyttä 400 m.

SELVITYS PUHDISTUSTYÖN SUORITTAMISESTA

Selvitys puhdistustavoitteesta

Kunnostuksen tavoitetaso määräytyy maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista annetun valtioneuvoston asetuksen nro 214/2007 mukaan. Ilmoituksen tekijä ei ilmoituksessa esitä puhdistukselle tarkkaa pitoisuustavoitetta.

Ilmoituksessa esitetty puhdistusmenetelmä

Ilmoituksen tekijä esittää kunnostusmenetelmäksi massanvaihtoa. Öljysora kaivetaan kokonaisuudessaan ylös ja viedään kaatopaikalle. Kuolanniemen varastoalueelle viety materiaali toimitetaan myös kaatopaikalle.

Puhdistustyön aikataulu

Ilmoituksessa esitetään, että öljysora kaivetaan ylös talven 2017-2018 jälkeen. Puhdistaminen kestää arviolta 2-3 päivää.

Selvitys työn valvonnasta

Ilmoituksessa esitetään, että maaperä voidaan tutkia silmämääräisesti sekä pikatestillä kaivuun aikana, jolloin löydetään taso, jossa öljyhiilivetyjä ei enää mainittavasti esiinny. Tarvittaessa voidaan ottaa näytteet laboratorioon tutkittavaksi.

ILMOITUKSEN KÄSITTELY

Ilmoitus vastaanotettiin Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa 5.12.2017. Ilmoituksesta on pyydetty Sotkamon kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto.

Sotkamon kunnan ympäristöviranhaltija on antanut lausunnon lautakunnan delegoiman päätäntävällän perusteella. Lausunnossa Sotkamon kunnan ympäristövalvonta toteaa, että kunnostus voidaan tehdä ilmoituksen mukaisesti. Kunnostuksen tavoitetasoksi kunnan ympäristövalvonta esittää ns. alempia ohjearvoja. Lausunnossa todetaan, että Destia Oy:llä on alueella voimassa maa-aineslupa 30.7.2018 saakka ja ympäristölupa 30.7.2018 saakka. Kunnassa on parhaillaan käsiteltävänä uusi ottolupahakemus maa-aineksen otolle ja uusi ympäristölupa kiviaineksen murskaukselle.

ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on tarkastanut ilmoituksen ja hyväksyy siinä tarkoitetun alueen puhdistamisen ilmoituksen mukaisesti. Maaperän puhdistushankkeessa on noudatettava seuraavia määräyksiä:

1. Kunnostustavoitteena ovat valtioneuvoston maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista antaman asetuksen nro 214/2007 mukaiset öljyhiilivetyjen alemmat ohjearvot. Puhdistustaso on varmennettava riittävillä kenttä- ja laboratorionäytteillä, joiden ottaminen on tehtävä kunnostuksen valvojan kontrolloimana. Laboratorioon toimitettavien näytteiden analysoinnin tulee tapahtua viranomaisten hyväksymässä laboratoriossa.

Mikäli maa-aineksen ottoalueelle jää kynnsarvon ylittäviä haitta-ainepitoisuuksia, näitä ei saa toimittaa kohteesta maa-ainestoimitusten mukana asuinalueille, virkistysalueille tai muille vastaaville herkille kohteille. Maamassoja, joissa kynnsarvot ylittyvät, on käsiteltävä varovaisuutta noudattaen, jottei niistä pitkälläkään aikavälillä kulkeudu haitta-aineita pohjaveteen.

2. Poistettavat pilaantuneet maamassat, ja muut alueelta kunnostuksen vuoksi poistettavat jätteet on toimitettava käsiteltäväksi laitokseen, jonka ympäristöluvassa on hyväksytty kyseisen jätteen käsittely ja vastaanotto. Maa-ainesjätettä ja muita poistettavia jätteitä saa luovuttaa kuljetettavaksi sille, joka on merkitty jätehuoltorekisteriin ja jolla on oikeus harjoittaa jätteen ammattimaista kuljetusta.
3. Pilaantuneiden maamassojen ja jätteiden kuljetus ja kuormaus on järjestettävä siten, ettei siitä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa. Maamassojen pölyäminen on estettävä kuljetuksen aikana. Pilaantuneita maa-aineksia kuljetettaessa on kuorman mukana oltava siirtoasiakirja.

4. Poistettavaksi tulevia pilaantuneita maamassoja on välivarastoitu Kuolanniemellä. Välivarastointipaikasta on maaperästä otettava varastoinnin päätyttyä jäännöspitoisuusnäytteet.
5. Kunnostustyölle on nimettävä valvoja. Kunnostustöiden valvoja vastaa siitä, että kunnostus toteutetaan ilmoituksen ja siitä annetun tämän päätöksen mukaisesti. Valvojan nimi ja yhteystiedot sekä kunnostuksen aloittamisajankohta on ilmoitettava kirjallisesti Kainuun ELY-keskukselle ja Sotkamon kunnan ympäristöviranhaltijalle. Edellä mainituille tahoille on ilmoitettava myös kunnostustöiden päättymisestä. Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tulee varata mahdollisuus kunnostustöiden tarkastamiseen sovittavana aikana.
6. Kunnostustyön aikana tulee pitää työmaapöytäkirjaa, johon kirjataan tehdyt toimenpiteet ja kunnostuksen kannalta merkitykselliset tapahtumat. Pöytäkirjaa on säilytettävä vähintään kolme vuotta, ja se on pyynnöstä esitettävä valvovalle viranomaiselle.
7. Häiriötilanteissa ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa, joista aiheutuu tai uhkaa aiheutua tavanomaisesta poikkeavia päästöjä, on välittömästi ryhdyttävä toimenpiteisiin päästöjen ja niistä vahinkojen torjumiseksi. Kyseisistä tilanteista on ilmoitettava viipymättä Kainuun ELY-keskukselle ja Sotkamon kunnan ympäristöviranhaltijalle.
8. Kunnostustyöstä on laadittava loppuraportti, joka on toimitettava Kainuun ELY-keskukselle ja Sotkamon kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kolmen kuukauden kuluessa töiden suorittamisesta ja viimeisten näytteiden ottamisesta. Loppuraportissa on esitettävä ainakin yhteenveto työmaapöytäkirjoista, tehdyistä kunnostustoimista ja kenttä- ja laboratoriotutkimusten tuloksista sekä esitettävä näytenäytteiden sijainnit, toteutuneiden kaivantojen laajuus ja sijainti kartalla sekä selvitys poistettujen maa-ainesten ja jätteiden laadusta, määrästä ja toimituspaikasta.

Ratkaisun perustelut

Määräys 1

Valtioneuvoston maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista antaman asetuksen (214/2007) 4 §:ssä määritellään ohjearvotasot. 4 §:n 2 momentin mukaan teollisuus-, varasto- tai liikennealueilla taikka muilla vastaavilla alueilla sovelletaan ylempää ohjearvoa. Muilla alueilla maaperän puhdistamisessa sovelletaan alempaa ohjearvoa. Tässä kohteessa edellytetään alempaa ohjearvotasoa ympäristö- ja terveysriskin poistamiseksi, koska kohde on Hiukanharju - Pöllyvaara pohjavesialueella, joka on vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue. Vaikka pohjaveden pääasiallinen virtaussuunta on länsiluode, voivat vedenottomäärissä tapahtuvat vaihtelut kääntää virtaussuuntaa väliaikaisesti kunnostuskohteelta kohden Laatikalan ottamoaluetta. Alueen hyvän vedenläpäisevyyden vuoksi sen pohjavesi on altis pilaantumiselle.

Kunnostustyön yhteydessä näytteenotolla selvitetään maaperän pilaantuneisuusaste. Laboratoriotutkimuksilla tarkistetaan kenttämittausten oikeellisuus. Ympäristön pilaantuneisuus tulee varmistaa, koska kohteessa ei ole tehty laajoja maaperätutkimuksia etukäteen.

Alemman ohjearvopitoisuuden alittavia maamassoja ei lähtökohtaisesti tarvitse poistaa. Mikäli kynnysarvopitoisuus kuitenkin ylittyy, on tällaisten maamassojen käyttöä syytä rajoittaa ympäristö- ja terveysriskin ehkäisemiseksi. Maamassoja, joissa kynnysarvopitoisuus ylittyy, ei saa toimittaa hyödynnettäväksi asuinalueille, virkistysalueille tai muille vastaavilla herkille alueille. Tällä varmistetaan, että maa-aineksen ottoalueelta toimitettavat maamassat ovat pilaantumattomia, eivätkä aiheuta ympäristö- tai terveyshaittoja edempänä käyttökohteissa.

Määräys 2

Pilaantumisen ehkäisemiseksi poistettavat maamassat ja alueella muut mahdollisesti olevat jätteet on perusteltua viedä sellaiseen käsittelypaikkaan, jolla on lupa ottaa vastaan ja käsitellä kyseisiä jätteitä. Jätteitä saa luovuttaa vain jätelain 29 §:n tarkoittamalle hyväksytylle jätteen vastaanottajalle. Jätteenkuljettajan tulee jätelain mukaan olla hyväksyttyinä jätehuoltorekisteriin.

Määräys 3

Pilaantuneiden massojen käsittelystä, välivarastoinnista, kuormauksesta ja kuljetuksesta on annettu määräyksiä, jotta kunnostustöistä ei aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa tai terveyshaittaa. Poistettavien massojen pölyämistä tai haitta-aineiden huuhtoutumista ja näistä johtuvaa lisäpilaantumista kiinteistöllä estetään mm. oikeanlaisen kuljetuskaluston ja -reittien valinnalla.

Jätelain 121 § mukaan jätteen haltijan on laadittava siirtoasiakirja pilaantuneen maa-aineksen kuljetuksesta, kun sitä siirretään ja luovutetaan 29 §:ssä tarkoitetulle vastaanottajalle. Siirtoasiakirjassa on oltava valvonnan ja seurannan kannalta tarpeelliset tiedot jätteen lajista, laadusta, määrästä, alkuperästä, toimituspaikasta, päivämääristä ja kuljettajasta.

Määräys 4

Määräys maamassojen välivarastointipaikan maaperänäytteiden ottamisesta on annettu pilaantumisen leviämisen estämiseksi.

Määräys 5

Valvojan nimeämisellä varmistetaan, että kunnostus toteutetaan asianmukaisesti ja laadukkaasti, ja että tiedonkulku työn aikana on sujuvaa. Valvonnan kannalta on välttämätöntä, että viranomaiselle toimitetaan tieto kunnostustöiden suunnitellusta ajankohdasta ennen töiden aloittamista. Tiedonkulun ja viranomaisvalvonnan varmistamiseksi mahdollisuus kunnostustöiden tarkistamiseen on tarpeen.

Määräys 6

Viranomaisvalvonta ja toiminnanharjoittajan vastuu edellyttävät kirjanpitoa ja raportointia. Kunnostushankkeen työvaiheiden huolellinen ja selkeä dokumentointi on tarpeellista työn onnistumisen lisäksi myös loppuraportin laatimiseksi.

Määräys 7

Ilmoitusvelvollisuus poikkeustilanteista on määrätty viranomaisten tiedon saannin varmistamiseksi, valvonnan toteuttamiseksi ja mahdollisten viranomaisohjeiden antamiseksi. Määräys toimenpiteisiin ryhtymisestä päästöjen torjumiseksi on annettu välittömän pilaantumisen ehkäisemiseksi ja haittojen minimoimiseksi.

Määräys 8

Loppuraportin perusteella arvioidaan kunnostuksen lopputuloksen hyväksyttävyyttä sekä mahdolliset jatkotoimenpiteet, kuten jälkiseurantarve. Loppuraportin laadun varmistamiseksi päätöksessä annetaan vähimmäisvaatimukset raportin sisällöstä. Tietojen kokoaminen loppuraporttiin helpottaa tiedonhakua, mikäli kohteen historiaan on myöhemmin tarvetta palata.

PÄÄTÖKSEN VOIMASSAOLO

Tämä päätös on voimassa 31.1.2023 saakka.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 2, 5, 6, 7, 16, 17, 23, 133, 135, 136, 190, 191 §

Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014) 24, 25, 26 §

Jätelaki 2, 5, 29, 30, 31, 96, 121 §

Valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012) 11 §

Valtioneuvoston asetus maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista (214/2007)

Valtion maksuperustelaki (150/1992)

Valtioneuvoston asetus (1066/2017) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2018.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös (sähköpostitse)

jenni.koiti@destia.fi.

Päätös (sähköpostitse)

kirjaamo@sotkamo.fi, aarno.konka@sotkamo.fi, juha.kaaresvirta@sotkamo.fi,

taina.huttunen@sotkamo.fi

markku.kempainen@ramboll.fi

Suomen ympäristökeskus.

Päätös on nähtävillä internetissä ympäristöhallinnon pilaantuneiden maa-alueiden kunnostuspäätökset –sivustolla.

Ilmoittaminen kunnan ilmoitustauluilla

Kainuun ELY-keskus kuuluttaa tästä päätöksestä Sotkamon kunnan ilmoitustaululla. Kuulutus on nähtävillä myös internetissä Kainuun ELY-keskuksen sivuilla.

Lisätietoja päätöksestä

Ympäristöasiantuntija Tatu Turunen, puh. 0295 023 892.

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Käsittelymaksu on 440 euroa.

Päätöksen maksu määräytyy Valtioneuvoston asetuksen (1066/2017) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2018 mukaisesti ilmoituksen käsittelyyn kuluneen ajan perusteella (8 tuntia x 55 euroa/tunti). Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

HYVÄKSYNTÄ

Ilmoituksesta annettavan päätöksen on ratkaissut yksikön päällikkö Sari Myllyoja ja esitellyt ympäristöasiantuntija Tatu Turunen (puh. 0295 023 892), joka antaa asiasta lisätietoja. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan lopussa.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen ja päätöksestä perittävään maksuun saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Muutosta saavat hakea kirjallisella valituksella ilmoituksen tekijä ja ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät, sekä laitoksen sijaintikunnan kunnanhallitus ja sellaiset viranomaiset, joiden tehtävänä on valvoa asiassa yleistä etua.

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat vastualueen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella.

Valituskirjelmä on toimitettava liitteineen valitusajassa hallinto-oikeudelle.

Valitusaika

Valitus on toimitettava Vaasan hallinto-oikeudelle viimeistään kolmantenakymmenentenä (30) päivänä päätöksen antamispäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä. **Valitusaika päättyy 22.2.2018.**

Valituksen sisältö ja liitteet

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset voidaan asianosaiselle tiedottaa
- päätös, johon haetaan muutosta ja
  - miltä kohdin muutosta haetaan
  - mitä muutoksia vaaditaan tehtäväksi sekä
  - millä perusteilla muutoksia vaaditaan

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Valituskirjelmä on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava.

Valituskirjelmään on liitettävä

- ilmoitusta koskeva elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja

Valituksen toimittaminen perille

Valitus on toimitettava Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamoon. Lähettäjän vastuulla asiakirjat saadaan lähettää myös postitse tai lahetin välityksellä taikka sähköpostilla. Postiin asiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen viraston aukiolon päättymistä. Sähköpostitse lähetettyjen asiakirjojen pitää olla kirjaamon sähköpostiosoitteessa ennen viraston aukiolon päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain (701/1993) nojalla muutoksenhakijalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksuna 97 euroa. Mainitussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Vaasan hallinto-oikeus

Käyntiosoite: Korsholmanpuistikko 43

Postiosoite: PL 204, 65101 Vaasa

Sähköpostiosoite: vaasa.hao@oikeus.fi

Puhelin: 029 56 42611, telekopio 029 56 42760

Aukioloaika: klo 8.00–16.15.

Tämä asiakirja KAIELY/794/2017 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KAIELY/794/2017 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Myllyoja Sari 23.01.2018 10:14